

Toetsingsadvies
over het milieu-effectrapport
uitbreiding stortplaats Geldermalsen

17 november 1989

155-105

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Toetsingsadvies

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport uitbreiding stortplaats
Geldermalsen / [Commissie voor de milieu-effectrapportage]. - Utrecht:
Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-099-0

SISO 614.62 UDC [504.064.2:628.472](492*4190)

Trefw.: milieu-effectrapportage; Geldermalsen / vuilstortplaatsen;
Geldermalsen.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan het College van Gedeputeerde
Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

uw kenmerk
MW89.25927-MW2111

uw brief
23 augustus 1989

ons kenmerk
U 1027-89/KI/155-104
utrecht,
17 november 1989

onderwerp
Toetsing milieu-effectrapport
uitbreiding stortplaats
Geldermalsen

Met bovenvermelde brief stelde het College van Gedeputeerde Staten de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid advies uit te brengen over het milieu-effectrapport (MER) inzake de uitbreiding van de stortplaats "Meersteeg" te Geldermalsen.

Hierbij bied ik U het advies aan van de Commissie overeenkomstig artikel 41z, eerste en tweede lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm). Het MER is getoetst aan de op 26 januari 1988 door U vastgestelde richtlijnen voor de inhoud van het MER en aan de wettelijke vereisten op grond van de Wabm. Afgezien van de inhoud van het advies vraag ik Uw bijzondere aandacht voor het volgende:

1. De Commissie heeft in haar advies een aantal kanttekeningen geplaatst bij de beschrijving in het MER van de bestaande geohydrologische toestand. Een aantal van de in de richtlijnen aangegeven aandachtspunten voor het onderzoek van het grond- en oppervlaktewater is niet of slechts gedeeltelijk uitgewerkt.
Bovendien geven de modelberekeningen van de invloed van de huidige stortplaats op de grondwaterkwaliteit een onjuist beeld, aangezien de invoergegevens niet juist zijn.
Een goed inzicht in de geohydrologische situatie (en daarmee samenhangend in de uitgestrektheid van de huidige grondwaterverontreiniging) is noodzakelijk voor de besluitvorming over het onderhavige project, bijvoorbeeld in verband met een optimale keuze van de monitorputten. De Commissie beveelt dan ook aan om daarvoor kortlopend onderzoek uit te voeren teneinde de benodigde gegevens reeds bij de vergunningverlening te kunnen betrekken.
In Uw brief van 9 november j.l. (kenmerk MW89.51372-MW2111) kondigt U aan bij de vergunningverlening zodanige voorschriften op te nemen dat de initiatiefnemer deze informatie alsnog dient te verzamelen. Deze informatie

zal te zijner tijd aan de Commissie worden voorgelegd. De Commissie kan met deze werkwijze instemmen.

2. Bij de beschrijving van het meest milieu-vriendelijke alternatief zijn alleen extra voorzieningen voor de uitbreiding van de stort geformuleerd. Met name wordt voor de onderafdichting van de uitbreiding, naast een laag zand-bentoniet, ook een folielaag genoemd.
De Commissie wijst er echter met nadruk op dat naar verwachting de bestaande stort met betrekking tot de grondwater-verontreiniging de grootste effecten zal hebben. De Commissie is daarom van oordeel dat het meest milieu-vriendelijke alternatief ook zou moeten voorzien in verdere isolatiemaatregelen voor de bestaande stortplaats. In het kader van het nog te verrichten geohydrologische onderzoek zou hieraan tegemoet kunnen worden gekomen.
3. Uit het MER komt niet duidelijk naar voren in hoeverre stortgasbehandeling en volgens welke methode, zal plaatsvinden. In het geval van het ter plaatse verbranden van het stortgas dient rekening te worden gehouden met de vorming van dioxines en furanen. Het al dan niet voorkomen van deze componenten zal in ieder geval onderzocht moeten worden ten behoeve van de besluitvorming over de toe te passen behandelingsmethoden.
4. In het MER wordt uitgegaan van de toepassing van zand-bentoniet als basisafdichting voor de uitbreiding van de stortplaats. In het onderhavige advies wijst de Commissie op het ontbreken van keuringsprotocollen voor de toepassing van zand-bentoniet als basisafdichting van stortplaatsen. De Commissie vraagt daarom bij de eventuele toepassing van alleen zand-bentoniet als onderafdichting, naast het verrichten van het noodzakelijke vooronderzoek, bij de opstelling van het evaluatieprogramma bijzondere aandacht voor het doorlatend vermogen van dit materiaal.

De Commissie hoopt een constructieve bijdrage aan de besluitvorming te hebben geleverd met dit advies.

dr. H. Cohen,
voorzitter Commissie voor
de milieu-effectrapportage

TOETSINGSADVIES OVER
HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
UITBREIDING STORTPLAATS GELDERMALSEN

Toetsingsadvies op grond van artikel 41z, lid 1 en 2 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake het milieu-effectrapport uitbreiding stortplaats Geldermalsen zoals dit is uitgebracht aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, door de Commissie voor de milieu-effectrapportage, namens deze,

de werkgroep milieu-effectrapportage stortplaats Geldermalsen,

de secretaris,

drs. R.L.J.M. Klerks

de voorzitter,

dr. H. Cohen

Utrecht, 17 november 1989

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. INLEIDING	1
2. SAMENVATTING VAN HET ADVIES	3
3. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	5
4. PROBLEEMSTELLING EN DOEL	6
5. DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	7
5.1 Algemeen	7
5.2 Voorgenomen activiteit	7
5.3 Alternatieven	8
6. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN	9
7. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELINGEN	10
8. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	11
8.1 Landschap/toekomstige bestemming	11
8.2 Lucht	12
9. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	13
10. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS, EVALUATIE ACHTERAF	14
11. SAMENVATTING VAN HET MER	14

BIJLAGEN

1. Openbare bekendmaking van de indiening van het milieu-effectrapport voor het uitbreiden van de stortplaats te Geldermalsen in Staatscourant van 5 september 1989, nr. 172.
2. Brief d.d. 23 augustus 1989 van Gedeputeerde Staten van Gelderland waarin de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
3. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage, die dit advies heeft opgesteld.
4. Brief d.d. 9 november 1989 van Gedeputeerde Staten van Gelderland inzake nader onderzoek naar de bestaande geohydrologische situatie.
5. Lijst van ingekomen inspraakreacties en adviezen.

1. INLEIDING

De "Afvalverwijdering Rivierenland" (AVRI) te Geldermalsen heeft het voornemen de stortplaats aan de Meersteeg te Geldermalsen uit te breiden met een capaciteit van 2.000.000 m³. Deze stortplaats fungeert als centrale stortplaats voor het Samenwerkingsgebied Rivierenland.

Ten behoeve van de besluitvorming ingevolge de Afvalstoffenwet (AW) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO) worden de regels toegepast met betrekking tot milieu-effectrapportage (m.e.r.). Bevoegd gezag in het kader van de vergunningverlening zijn Gedeputeerde Staten van Gelderland (AW) en het Zuiveringsschap Rivierenland (WVO).

Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben op 5 september 1989 het door de AVRI opgestelde milieu-effectrapport (MER) bekendgemaakt (bijlage 1). Het MER heeft gedurende een maand ter inzage gelegen. In deze periode heeft tevens een openbare zitting plaatsgevonden. Per brief van 29 augustus 1989 (bijlage 2) hebben Gedeputeerde Staten het MER "Uitbreiding stortplaats Meersteeg te Geldermalsen" toegezonden aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage, met het verzoek conform artikel 41z, lid 1 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm), advies uit te brengen over het MER.

De Commissie voor de m.e.r. dient een oordeel over het MER te geven, waarbij het toetsingskader wordt gevormd door:

- de richtlijnen voor de inhoud van het MER, welke op 26 januari 1988 werden vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Gelderland op grond van artikel 41o, lid 1 van de Wabm;
- het gestelde in artikel 41j van de Wabm;
- de eis dat het MER geen onjuistheden bevat ex artikel 41w, tweede lid van de Wabm.

Het hierbij uitgebrachte toetsingsadvies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. (bijlage 3) onder voorzitterschap van dr. H. Cohen. De Commissie voor de m.e.r. bracht op 11 december 1987 een advies uit aan Gedeputeerde Staten voor de inhoud van het MER.

De werkgroep vertegenwoordigt in deze de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies aangeduid als "de Commissie".

Op 31 oktober 1989 werd met vertegenwoordigers van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer van gedachten gewisseld naar aanleiding van een concept van het toetsingsadvies.

In aansluiting op dit overleg hebben Gedeputeerde Staten van Gelderland bij brief van 9 november 1989 (bijlage 4) de Commissie medegedeeld bij eventuele vergunningverlening zodanige voorschriften voor onderzoek op te nemen dat onder andere een meer volledig beeld kan worden verkregen van de bestaande geohydrologische toestand.

Met de indiening van het MER zijn tevens de vergunningaanvragen ingediend in het kader van de AW en de WVO. Het toetsingsadvies zal met de ingediende bezwaren op de vergunningaanvragen en de adviezen en reacties op het MER uiteindelijk meewegen in de besluitvorming over de vergunningaanvragen. Nadat de ontwerpbeschikkingen ter inzage zijn gelegd stellen Gedeputeerde Staten en het Zuiveringsschap Rivierland de beschikkingen vast. Eerst na vaststelling en het van kracht worden van de beschikkingen zal duidelijk zijn aan welke eisen bij de uitbreiding van de stortplaats moet worden voldaan.

In overeenstemming met het gestelde in artikel 41z, tweede lid van de Wabm, heeft de Commissie de via Gedeputeerde Staten van Gelderland ontvangen opmerkingen die schriftelijk werden ingebracht, als ook de opmerkingen die mondeling naar voren zijn gebracht op de openbare zitting van 20 september 1989, in beschouwing genomen. Voor zover deze reacties (zie bijlage 5) betrekking hebben op de milieu-aspecten van de activiteit, werden zij in dit toetsingsadvies verwerkt.

2. **SAMENVATTING VAN HET ADVIES**

Het ten behoeve van de besluitvorming ingevolge de Afvalstoffenwet (AW) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO) opgestelde milieu-effectrapport (MER) voor de uitbreiding van de stortplaats aan de Meersteeg te Geldermalsen is, naar het oordeel van de Commissie, begrijpelijk geschreven. De Commissie plaatst echter een aantal kanttekeningen bij de presentatie van het MER.

De probleemstelling is naar het oordeel van de Commissie in het algemeen voldoende duidelijk weergegeven, hoewel een aantal aspecten onvoldoende zijn uitgewerkt. Dit betreft met name:

- de prognoses van het afvalaanbod waarin een aantal belangrijke onzekerheden niet zijn meegenomen, waardoor een onvoldoende onderbouwing van de stortduur wordt gegeven, en
- de te nemen maatregelen met het doel de bestaande stortplaats te isoleren.

De voorgenomen activiteit gaat uit van de toepassing van zand-bentoniet als onderafdichting voor de uitbreiding van de stortplaats. Gezien de geringe ervaring met de toepassing van dit materiaal als basisafdichting voor een stortplaats vraagt dit voornemen naar het oordeel van de Commissie om een nadere onderbouwing.

Ten aanzien van de behandeling van het stortgas merkt de Commissie op dat gestreefd moet worden naar maximale stortgasonttrekking, mede omdat hierdoor de verdere mogelijkheden voor de eindbestemming van de stortplaats zoveel mogelijk worden opengelaten.

Bij de beschrijving van de alternatieven in het MER plaatst de Commissie de volgende kanttekeningen:

- het nulalternatief en het meest milieu-vriendelijke alternatief zijn als beleidsmatig concept beschreven. Het meest milieu-vriendelijke alternatief is niet als zodanig herkenbaar naast de voorgenomen activiteit.
- bij het meest milieu-vriendelijke alternatief worden alleen extra voorzieningen voor de uitbreiding van de stortplaats geformuleerd, terwijl naar verwachting de bestaande stortplaats met betrekking tot de grondwater-verontreiniging de grootste milieu-effecten zal hebben.
- het MER geeft geen inzicht in de omvang en consequenties van die maatregelen welke gerekend zouden kunnen worden tot het meest milieu-vriendelijke alternatief.

Ten aanzien van de te nemen en eerder genomen besluiten merkt de Commissie op dat het MER niet duidelijk maakt wat de consequenties zijn van de uitspraak op Kroonberoep voor het tijdstip waarop de bestaande stortplaats van een bovenafdichting moet worden voorzien.

Het MER geeft naar het oordeel van de Commissie over het algemeen, op één uitzondering na, een goed beeld van de bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarvan. De beschrijving van de bestaande geohydrologische toestand is te summier. Een gedeelte van de voor de effectbeschrijving essentiële informatie is niet verzameld. Daarnaast geven de modelberekeningen van de invloed van de huidige stortplaats een onjuist beeld.

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu plaatst de Commissie een aantal kanttekeningen bij de aspecten landschap/toekomstige bestemming en lucht.

De conclusie uit de onderlinge beoordeling van de alternatieven maakt door de eenzijdige belichting van alternatief 2 een subjectieve indruk. De nadelige milieugevolgen van de huidige stort worden, naar het oordeel van de Commissie, door de keuze van alternatief 2 versterkt.

Naar het oordeel van de Commissie is informatie over de uitgestrektheid en de aard van de huidige grondwaterverontreiniging van dermate belang, dat reeds op korte termijn meer gegevens verkregen moeten worden, zodat deze nog bij de besluitvorming kunnen worden betrokken. Het lange termijn onderzoek (zie bijlage 5) kan in het evaluatieprogramma worden opgenomen. Eenzelfde opmerking kan gemaakt worden ten aanzien van de toepassing van zand-bentoniet als basisafdichting.

De samenvatting geeft een goed beeld van de inhoud van het MER.

3. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

Ten behoeve van de breed samengestelde groep van betrokkenen en belangstellenden zou de gekozen indeling in een hoofdrapport en vijf deelrapporten bij kunnen dragen tot de overzichtelijkheid van het MER. Te betreuen valt, dat de verschillende problemen en maatregelen niet in alle rapporten gelijkelijk worden gewaardeerd, hetgeen aan de toegankelijkheid afbreuk doet. Dit is met name het geval bij de rapporten I (Landschap) en III (Alternatieven en varianten) in vergelijking met het hoofdrapport.

Zo wordt in de samenvatting van het hoofdrapport slechts gesproken over alternatieven, waar in deelrapport I bovendien nog modellen aan de orde komen. In dit verband ware het juister geweest ook in de samenvatting het overleg met de gemeente Geldermalsen te vermelden, dat ertoe geleid heeft om in het MER alleen die alternatieven te beschouwen waarbij de hoogte van de stortplaats beperkt blijft tot 15 meter boven maaiveld. Voorts wordt met betrekking tot de ontgassing in het hoofdrapport aanbevolen met de nutsbedrijven te overleggen, terwijl in deelrapport III is geconcludeerd dat "een gewone gasfakkel" zal worden geïnstalleerd.

Bezwaarlijker is echter naar het oordeel van de Commissie dat op enkele aspecten zoals genoemd in de vastgestelde richtlijnen (januari 1988) niet of nauwelijks is ingegaan. Met name heeft dit betrekking op het meest milieuvriendelijke alternatief, waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast: dit geldt dan met name voor de onttrekking en controle op de (nuttige) toepassing van het stortgas (richtlijnen blz. 10 ad 3.3.3.), de composteringsinrichting (richtlijnen blz. 11) en de puinbreekinstallatie (richtlijnen blz. 11)¹.

1 Ten aanzien van de laatste twee punten merkt de Commissie op dat, hoewel deze aspecten in de startnotitie en in het MER zijn beschreven, deze niet in de vergunningaanvraag zijn opgenomen. De Commissie gaat er daarom van uit dat deze activiteiten niet meer tot het voornemen gerekend worden en heeft er daarom verder in haar advies geen aandacht aan geschonken. Indien in een later stadium tot realisering van bovengenoemde activiteiten zal worden overgegaan dient, afhankelijk van de aan te voeren hoeveelheden te composteren materiaal, hiervoor alsnog m.e.r. te worden uitgevoerd.

4.

PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Artikel 41j, lid 1, onder a van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "*een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd.*"

De probleemstelling is naar het oordeel van de Commissie in het algemeen voldoende duidelijk weergegeven. Ook hierbij moet echter een niet altijd even consistente gedragslijn worden geconstateerd.

Zo wordt in het hoofdrapport (blz. 8) "de optie, om vervolgens bij de stortplaats een composteringsinstallatie te installeren" open gehouden; in de deelrapporten I (blz. 29) en III (blz. 46-49) wordt wel ingegaan op een aantal aspecten hiervan, zij het dat ook hier de richtlijnen niet steeds en consequent worden gevolgd.

Het gestelde in de richtlijnen (blz. 7) dat "dient te worden aangegeven wat de beoordelingscriteria zijn, waaraan de alternatieven en varianten, die in het MER worden uitgewerkt, kunnen worden getoetst", is naar de mening van de Commissie niet altijd in voldoende mate terug te vinden. Ten aanzien van de prognoses van het afvalaanbod merkt de Commissie op dat er wel wordt aangegeven dat er onzekere factoren zijn, maar een aantal ontwikkelingen is daarbij niet meegenomen, met name:

- de afvoer van het brandbare deel van het afval en eventueel de GFT-fractie naar de afvalverwerkingsinstallatie van de Afvalverwerking Regio Nijmegen B.V. (ARN), en de invloed hiervan op de gebruiksduur van het stort en de afvalsamenstelling;
- de effecten van de maatregelen, die leiden tot een geringer afvalaanbod enerzijds en een mogelijk grotere groei van het afvalaanbod dan in de rapportage is aangenomen anderzijds.

Hierdoor blijft het bij de constatering dat de stortplaats ongeveer 10 jaar in gebruik zal zijn, en dat beperking van de hoeveelheid te storten afval tot een langduriger gebruik zal leiden. De constatering elders in het rapport, dat alternatief 1 ruimte biedt voor 137 maanden storten en alternatief 2 voor 109 maanden, geeft in dit opzicht een schijnnaauwkeurigheid aan, waardoor belanghebbenden en belangstellenden een onvolledig inzicht in de stortduur wordt gegeven.

Tenslotte kan nog worden opgemerkt, dat in de richtlijnen aandacht is gevraagd voor onderzoek in hoeverre maatregelen kunnen worden genomen met het doel de bestaande stortplaats te isoleren. Dit is in het MER niet uitgewerkt.

5. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder b van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen".

Artikel 41j, lid 3 van de Wabm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

5.1 Algemeen

Betreffende de voorgenomen activiteit en de in beschouwing genomen alternatieven kan het volgende worden opgemerkt.

In feite is bij de voorbereiding van het MER uitgegaan van drie modellen, te weten: grote lage stort (1), kleine hoge stort (2) en grote hoge stort (3). Na overleg met het gemeentebestuur van Geldermalsen heeft de initiatiefnemer geconcludeerd dat de maximale hoogte beperkt dient te blijven tot 15 m boven maaiveld, waarmee de modellen 2 en 3 kwamen te vervallen. Hiermee rekening houdend is het MER beperkt tot drie vormgevingsalternatieven, met daarnaast de beschrijving van het meest milieu-vriendelijke alternatief.

Het meest milieuvriendelijke alternatief is naar de mening van de Commissie onvoldoende in beschouwing genomen. In het hoofdrapport (blz. 79) blijkt, dat alternatief 2, aangevuld met enige aanvullende voorzieningen betreffende de stort, dient te worden beschouwd als het meest milieuvriendelijke alternatief. Naar de mening van de Commissie wijkt het meest milieu-vriendelijke alternatief hierdoor niet wezenlijk af van de voorgenomen activiteit.

Het meest milieu-vriendelijke alternatief zou zich niet mogen beperken tot maatregelen die direct betrekking hebben op het storten, maar zich moeten uitstrekken tot overige aspecten, zoals de stortgasonttrekking en het gebruik en beheer van de stortplaats. Voor wat betreft het stortgas kan nog worden verwezen naar de richtlijnen (blz. 10 ad 3.3.3.), waar wordt aangedrongen op voorzieningen die minimaal in het MER moeten worden beschreven als: actieve onttrekking met daarbij behorend gecontroleerd verbranden.

5.2 Voorgenomen activiteit

Uit milieuhygiënisch oogpunt kunnen als de twee belangrijkste onderdelen van de stortplaats worden genoemd:

1. de wijze waarop het gestorte afval wordt afgedekt en
2. de wijze waarop contact met het grondwater wordt vermeden.

Als voorgenomen activiteit wordt in rapport III (blz. 38 ad 1) voorlopig ervoor gepleit het afgewerkte deel van de bestaande stort nog te verhogen, om dan eerst na 1 à 2 jaar te voorzien in een bovenaf-dichting. In hoeverre dit voornemen zich verdraagt met de uitspraak

in december 1987 op een Kroonberoep, ingesteld door de Werkgroep Milieu Geldermalsen en Omstreken wordt niet duidelijk gemaakt.

Bij de uitbreiding zal men overgaan op de methoden volgens de I.B.C.-criteria. In het MER wordt vooralsnog uitgegaan van de toepassing van een zand-bentoniet mengsel als onderafdichting voor de uitbreiding. De Commissie is niet bekend met normen voor de toepassing van dit materiaal als basisafdichting van stortplaatsen. Dergelijke normen (in de vorm van protocollen) zijn wel bekend voor de toepassing van folies en voor de toepassing van Reuverse klei. Naar het oordeel van de Commissie verdient de eventuele toepassing van zand-bentoniet dan ook een nadere onderbouwing en het nodige vooronderzoek²].

Daarnaast is het onduidelijk of en in hoeverre de mogelijke problemen met betrekking tot de zuivering en afvoer van het percolatiewater worden opgelost bij de uitbreiding van de stortplaats³].

Bij de voorgenomen activiteit wordt niet duidelijk gestreefd naar een maximale onttrekking van het stortgas. De Commissie is van oordeel dat uitgegaan moet worden van maximale stortgasonttrekking. Dit laat tevens de verdere mogelijkheden voor de eindbestemming zoveel mogelijk open.

5.3 Alternatieven

Bij de beschrijvingen van de alternatieven plaatst de Commissie nog de volgende opmerkingen:

- Het nulalternatief en het meest milieu-vriendelijke alternatief zijn, zoals eerder vermeld, als beleidsmatig concept beschreven. Eveneens is aangegeven dat het meest milieu-vriendelijke alternatief niet als zodanig herkenbaar is naast het voorgenomen alternatief (model 2).

Daarnaast merkt de Commissie op dat bij het meest milieu-vriendelijke alternatief alleen extra voorzieningen voor de uitbreiding van de stort worden geformuleerd, terwijl naar verwachting de bestaande stort met betrekking tot de grondwater-verontreiniging de grootste milieu-effecten zal hebben.

- Het MER geeft geen inzicht in de omvang en consequenties van die maatregelen, die zouden kunnen worden gerekend tot het meest milieu-vriendelijke alternatief. Hoewel niet als eis mag worden gesteld c.q. is gesteld, dat een kostenvergelijking tussen de verschillende alternatieven wordt gegeven, wordt door het ontbreken van een dergelijke vergelijking, genoemde omissie nog nader versterkt.

2 Zie ook bijlage 5, nr. 1, advies van de Inspectie van de volksgezondheid voor de hygiëne van het milieu voor Gelderland en nr. 11, de aanvulling op dit advies.

3 Zie ook bijlage 5, nrs. 4 en 5.

6. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN

Artikel 41j, lid 1, onder c van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

Hoewel elders in het MER wel genoemd (pag. 12 Hoofdrapport) wordt bij de te nemen en eerder genomen besluiten voorbij gegaan aan de uitspraak op Kroonberoep naar aanleiding van de in 1986 door de provincie Gelderland verleende Afvalstoffenwetvergunning. Uit het MER blijkt overigens niet welke consequenties bovengenoemde uitspraak heeft voor het tijdstip waarop de bestaande stortplaats van een bovenafdichting moet worden voorzien.

Zoals elders reeds vermeld ontbreekt in dit hoofdstuk het besluit van de initiatiefnemer, gehoord de inzichten van de gemeente Geldermalsen, om de maximale hoogte van de stortplaats te beperken tot 15 m boven maaiveld.

7. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN TE VERWACHTEN ONTWIKKELINGEN

Artikel 41j, lid 1, onder d van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

Het MER geeft naar het oordeel van de Commissie over het algemeen, op één uitzondering na, een goed beeld van de bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarvan.

De beschrijving van de bestaande geohydrologische toestand is te summier. Veel aandachtspunten voor het onderzoek van het grond- en oppervlaktewater uit bijlage 1 van de richtlijnen ontbreken geheel of gedeeltelijk, zoals:

- het stromingspatroon in het watervoerende pakket is alleen globaal bekend;
- natte en droge perioden zijn niet onderscheiden;
- rivierpeilen zijn niet in relatie gebracht met hoge grondwaterstanden;
- waterbalansen ontbreken;
- de verspreiding van reeds bestaande grondwaterverontreiniging is niet vastgesteld;
- de samenstelling van het water in de bestaande stort is niet geanalyseerd.

De modelberekeningen van de invloed van de huidige stortplaats op de grondwaterkwaliteit geven een onjuist beeld aangezien er blijkt te zijn gerekend met een infiltratie ter plaatse van de stort die 5 à 10 maal groter is dan het neerslagoverschot.

Een goed inzicht in (en dus ook een goede modellering van) de grondwaterstroming is noodzakelijk voor een optimale locatiekeuze van de monitor-putten.

8. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 41j, lid 1, onder e van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

8.1 Landschap/toekomstige bestemming

Bij de behandeling van de landschappelijke aspecten valt de nadruk meer op de visuele hinder dan op het landschap als geheel. De samenvatting meldt: "Door het aanbrengen van singelbeplantingen rondom de stortplaats kan de visuele hinder sterk worden beperkt." Die singelbeplanting is evenwel op diverse plaatsen krap bemeten. Een dijkje tussen twee sloten met een kruin van 5 meter is op zichzelf al te mager (kaart 4, deelrapport V), maar binnen deze 5 meter zal ook nog ruimte moeten worden gereserveerd voor het onderhoud en in het bijzonder het verwijderen van zwerfvuil. Voor machinaal onderhoud van de sloten is al helemaal geen ruimte.

Hoe overigens het wegwaaien van zwerfvuil wordt voorkomen naarmate de stort hoger wordt, is niet duidelijk omschreven: dagelijkse afdekking wordt immers alleen bij het meest milieu-vriendelijke alternatief voorzien.

Met betrekking tot de bestemming en inrichting van het afgewerkte stort blijft het MER uitermate vaag, waardoor ook de landschappelijke en functionele verweving met de omgeving onderbelicht blijven. Een stortduur van slechts 10 jaar gevoegd bij de eisen, die een uiteindelijke bestemming aan vorm en afwerking van het stort kunnen stellen, zouden tot meer gedetailleerde uitwerking van zowel het aspect landschap als toekomstige bestemming hebben moeten leiden.

Bij de vergelijking van de alternatieven (hoofdrapport blz. 101) wordt ten aanzien van het meest milieu-vriendelijke alternatief gesteld, dat: "in verband met het aanbrengen van een bovenafdichting bosaanplant op het stort niet geschikt is." Gezien echter de bovenafdichting bij dit alternatief niet afwijkt van die bij het gekozen alternatief 2 (hoofdrapport blz. 79), geldt deze opmerking evenzo voor het gekozen alternatief.

Bij de opsomming van mogelijke gebruiksvormen (hoofdrapport blz. 98), wordt ook beperkt land- en tuinbouwkundig gebruik genoemd; het is de vraag of dit met het oog op de ontsnappingsmogelijkheden van stortgas een reëel alternatief is. Combinatiemogelijkheden van extensieve en intensieve recreatie liggen het meest voor de hand.

Blijkens het rapport gaan de gedachten thans vooral uit naar extensief recreatief gebruik met wandel- en fietspaden. Daarvoor moet dan wel een hoogteverschil van 15 á 16 meter worden overwonnen. Dit betekent, dat bovenop deze betrekkelijk beperkt van omvang zijnde heuvel een of meer doelen gecreëerd moeten worden. Aan een uitzichtpunt met oriëntatietafel, alsmede picknickplaatsen en speelwerktuigen kan dan

worden gedacht, maar ook aan de in de opsomming van blz. 98 genoemde skihelling. Doch deze skihelling, hoewel als illustratief voorbeeld genoemd, zal invloed uitoefenen wegens plaats, helling en uitloop op de vorm van het stort, zodat daarmee thans reeds rekening zou moeten worden gehouden.

De bij het deelrapport Landschap behorende tekeningen van de stortplaats in afgewerkte vorm geven allerminst een visionair beeld van toekomstige mogelijkheden voor gebruik en inrichting, terwijl niet gezegd kan worden dat landschappelijke aspecten bij deze schetsen aan de orde zijn gekomen.

Ook beheer en nazorg blijven door deze oorzaken onderbelicht (zie ook par. 10).

8.2 Lucht

In het Deelrapport IV worden de effecten op de omgeving beschreven van het stortgas en de gasvormige stankcomponenten bij het composteren (zie voetnoot blz. 5). Voor beiden worden geen nadelige effecten c.q. bijdragen verwacht voor de omgeving.

Ten aanzien van de effecten bij de verbranding van stortgas is de Commissie van oordeel dat rekening dient te worden gehouden met de vorming van gechloreerde organische verbindingen (dioxines en furanen). Het al dan niet voorkomen van deze componenten zou in ieder geval moeten worden onderzocht. Uiteraard zouden zo nodig geëigende maatregelen moeten worden genomen.

9. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder f van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

Bij de vergelijking van de alternatieven in het hoofdrapport wordt het verschil in capaciteit niet genoemd als punt van overweging. Een inzicht in de maximale en minimale tijdsduur, dat het stort in gebruik zal zijn - gegeven de onzekerheden in het afvalaanbod - ontbreekt eveneens. Bij de keuze voor alternatief 2 worden deze elementen niet als voor- of nadeel genoemd. Daarbij merkt de Commissie op dat de conclusie uit het overleg met de gemeente Geldermalsen, zoals geformuleerd op blz. 19 van het hoofdrapport onduidelijk is: "De hoogte van één van de modellen van 20 m. werd niet acceptabel geacht, hetgeen geresulteerd heeft in het beperken van de maximale hoogte tot 15 m. boven maaiveld" (maximale hoogte van het stort of van de afgewerkte stortplaats?).

Bij de beschrijving van het gekozen alternatief 2 (blz. 103 van het hoofdrapport) wordt een storthoogte van de afvalstoffen van globaal 17 à 17,5 m. boven NAP aangegeven, dit is 15 m. boven maaiveld. Rekening houdend met het feit dat de zetting van het stortmateriaal zich grotendeels tijdens de stortperiode voltrekt, en dat de afdeklaag ongeveer 1,5 m. dik zal zijn, zou de uiteindelijke hoogte op 16 à 16,5 m. boven maaiveld komen te liggen. Niet duidelijk is of dit in overeenstemming is met de inzichten van de gemeente Geldermalsen.

Bij de vergelijking van de alternatieven wordt in tabel 7.1 (hoofdrapport) het hoogteverschil ten onrechte niet genoemd.

De conclusie uit de onderlinge beoordeling van de alternatieven (pag. 102 hoofdrapport) maakt door de eenzijdige belichting van alternatief 2 een subjectieve indruk. De nadelige milieugevolgen van de huidige stortplaats worden, naar het oordeel van de Commissie, door de keuze van alternatief 2 niet verminderd.

10. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS, EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 41j, lid 1, onder g van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

De daadwerkelijke omvang van de grondwaterverontreiniging vanuit de bestaande stortplaats wordt in het MER als leemte in kennis genoemd.

Naar het oordeel van de Commissie is informatie over de uitgestrektheid en de aard van de huidige grondwaterverontreiniging van dermate belang, dat reeds op korte termijn meer gegevens verkregen moeten worden, zodat deze bij de besluitvorming kunnen worden betrokken. Het aangekondigde lange termijn onderzoek (zie bijlage 4) kan in het evaluatieprogramma worden opgenomen.

Daarnaast constateert de Commissie een onvoldoende documentatie in het MER met betrekking tot de toepassing van zand-bentoniet als onderafdichting voor de uitbreiding van de stortplaats. Bij de eventuele toepassing van zand-bentoniet dient, naast het verrichten van het nodige vooronderzoek, bij de opstelling van het evaluatieprogramma bijzondere aandacht te worden besteed aan het doorlatend vermogen van dit materiaal.

In het kader van de evaluatie achteraf wijst de Commissie nog op het volgende.

De nazorg en een doelmatig beheer van de stortplaats na beëindiging van de stortactiviteiten zijn van groot belang voor voorkómen c.q. beperken van ongewenste milieu-effecten, zoals het ongecontroleerd uit treden van percolatiewater e.d.

De Commissie mist in dit verband in het MER aandacht voor garanties (bijvoorbeeld in de vorm van een reserve-fonds) voor een gericht beheer en nazorg, ook voor de lange termijn.

11. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 41j, lid 1, onder h van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting geeft een goed beeld van de inhoud van het MER.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies
over het
milieu-effectrapport
Uitbreiding stortplaats
Geldermalsen

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Provinciale besturen

PROVINCIE GELDERLAND

Inspraak op ingediende aanvraag om een afvalstoffenwetvergunning en daarbij behorend milieueffectrapport ten behoeve van een uitbreiding van de inrichting (stortplaats c.a.) aan de Memersteeg te Geldermalsen

Het algemeen bestuur van de Afvalverwijdering Rivierenland te Geldermalsen heeft als initiatiefnemer bij ons college een aanvraag om een Afvalstoffenwetvergunning en daarbij behorend Milieueffectrapport (MER) ingediend voor het uitbreiden van de inrichting (stortplaats c.a.) aan de Meersteeg te Geldermalsen ten behoeve van het op of in de bodem brengen van huishoudelijk afval, bedrijfsafval, bouw- en sloopafval, veeg-, markt- en plantsoenafval, agrarisch afval, zuiveringsslib, grond en overige in artikel 26 van de Afvalstoffenwet genoemde categorieën afval.

Voor de beslissing om de vergunning al dan niet te verlenen moet volgens de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne een Milieueffectrapport worden opgesteld.

In dit MER moeten zowel de gevolgen van een nieuwe stortplaats alsook van mogelijke alternatieven worden beschreven. Het rapport is bedoeld om alle positieve en negatieve effecten in beeld te brengen, zodat daarmee bij de beslissing over de vergunning rekening kan worden gehouden.

Inspraak

Van 6 september tot en met 5 oktober 1989 liggen voor een ieder ter inzage de ingediende aanvraag om een Afvalstoffenwetvergunning, het daarbij behorende MER, de uitgebrachte richtlijnen en de daarover uitgebrachte adviezen en opmerkingen alsmede alle andere op de aanvraag betrekking hebbende stukken.

U kunt die stukken inzien:

Bij de provinciale dienst Milieu en Water, Markt 9 te Arnhem van 9.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 16.00 uur.

Voor inzage in de stukken in en buiten werken dient u een afspraak te maken met een van de personen, genoemd onderaan deze bekendmaking.

Bij de gemeente Geldermalsen in het gemeentehuis, Kuipershof 2 te Geldermalsen van 9.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur, benevens elke dinsdagavond van 17.00 tot 20.00 uur. Een exemplaar van het MER, het hoofdrapport of een samenvatting daarvan, kunt u tegen betaling verkrijgen bij de initiatiefnemer Afvalverwijdering Rivierenland, Bosmanskamp 55 te Geldermalsen.

Indienen van reacties

Het is mogelijk reacties in te dienen dan wel bezwaar te maken tegen het ingediende MER en de vergunningaanvraag. U dient daarbij de reden(en) van uw bezwaar kenbaar te maken.

Opmerkingen over het MER kunnen ingevolge artikel 41 w, tweede lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne slechts betrekking hebben op het, mede gelet op de overeenkomstig artikel 41 o gegeven richtlijnen inzake de inhoud van de MER, niet voldoen van het rapport aan de bij of krachtens de artikelen 41 j en 41 k van die wet gestelde regels dan wel op onjuistheden die het rapport bevat.

Schriftelijke bezwaren met betrekking tot de aanvraag en schriftelijke opmerkingen met betrekking tot het MER kunnen worden ingediend tot en met 5 oktober a.s. bij Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. U kunt daarbij verzoeken uw naam, adres en andere persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Mondelinge bezwaren tegen de aanvraag en mondelinge opmerkingen over het MER kunnen worden gemaakt tijdens de openbare zitting die zal worden gehouden op woensdag 20 september 1989 om 10.00 in het gemeentehuis te Geldermalsen.

Tijdens deze zitting kunnen de aanwezigen met elkaar van gedachten wisselen over de ingediende aanvraag en het MER.

Zij die nu bezwaar maken tegen de aanvraag en ieder ander die aantoonbaar daartoe redelijkerwijs niet in staat te zijn geweest, kunnen ook in een later stadium bezwaar maken tegen de ontwerp-beschikking.

Nadere informatie

Indien u behoefte heeft aan meer informatie over deze aanvraag of het MER kunt u zich wenden tot de heren L. van Moorsel, tel. 085-598722 of G. Penders, tel. 085-598709 of tot mevrouw C. Dibbets, tel. 085-598688 van onze dienst Milieu en Water.

Gedeputeerde Staten van Gelderland maken het vorenstaande bekend volgens de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne.

Arnhem, 23 augustus 1989.

Gedeputeerde Staten van Gelderland,

O. Feitsma, plv. voorzitter.

P. J. de Loor, griffier.

BIJLAGE 2

PROVINCIE GELDERLAND

De Commissie voor de Milieu-
effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Postbus 9090
6800 GX Arnhem
telefoon (085) 599111
telex 45569 pbglid nl

23 augustus 1989 - nr. MW89.25927-MW2111

Gelieve bij beantwoording
datum en kenmerk van
deze brief aan te halen.

Milieu-effectrapport regionale stortplaats
Geldermalsen

In vervolg op onze brief van 12 juni 1989 delen wij u mede, dat de betreffende aanvraag om een Afvalstoffenwetvergunning en het daarbij behorend MER voor het uitbreiden van de regionale stortplaats aan de Meersteeg te Geldermalsen met ingang van 6 september a.s. gedurende een maand, tot en met 5 oktober 1989, voor een ieder ter inzage ligt met de mogelijkheid hiertegen bezwaar te maken dan wel hierover advies uit te brengen.

Een exemplaar van de bekendmaking treft u hierbij aan. Ingevolge het bepaalde in artikel 41z van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne bestaat voor uw commissie de mogelijkheid tot uiterlijk een maand na het einde van de hierboven genoemde termijn (uiterlijk 6 november 1989) advies uit te brengen over het ingediende Milieu-effectrapport.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de MER-coördinator mevrouw drs. C. Dibbits, werkzaam bij de dienst Milieu en Water van de provincie Gelderland, tel. 085 - 598688.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

voorzitter

griffier

bijlage

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen:	1989
Nr.:	1625-09 S/Pren/Kl
Dossier:	155 - 76

coll. B
code: bd/1985A

postgironkening 889762
ABN Arnhem, rek nr 525026463
BNG 's-Gravenhage, rek nr 285010824

Verzonden 23.08.1989

HUIS DER PROVINCIE
Markt 11
stadsbus lijn 8

BIJLAGE 3

SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP VAN DE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

De werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage die het onderhavige toetsingsadvies over het milieu-effectrapport inzake de uitbreiding van de stortplaats Geldermalsen heeft opgesteld staat onder voorzitterschap van dr. H. Cohen.

In de werkgroep hebben voorts zitting:

- Drs. C.J. Hemker, wonende te Amsterdam
- Dhr. C. van Maanen, wonende te Wormerveer
- Ir. D.L.H. Slebos, wonende te Baambrugge

Drs. R.L.J.M. Klerks treedt op als secretaris van de werkgroep.

BIJLAGE 4

PROVINCIE GELDERLAND

De Commissie voor de Milieu-
effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Commissie voor de
milieu-effectrapportage

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (085) 599111
telex 45569 pbglid nl

4057-89 kl
155-99

9 november 1989 - nr. MW89.51372-MW2111

Geleef bij beantwoording
datum en kenmerk van
deze brief aan te halen.

MER-uitbreiding stortplaats Geldermalsen

In aansluiting op het overleg tussen de Werkgroep MER-uitbreiding Stortplaats Geldermalsen, de vertegenwoordiger van de initiatiefnemer de AVRI en de heer ing. L.M.M. van Moorsel namens ons, naar aanleiding van het concept-toetsingsadvies over het milieu-effectrapport MER-uitbreiding stortplaats Geldermalsen, willen wij het volgende onder uw aandacht brengen.

Wij onderschrijven uw mening, ten aanzien van de volledigheid van de beschrijving van de bestaande geohydrologische toestand in het MER. Echter gezien de complexiteit van de materie zijn wij van mening dat verder onderzoek naar de geohydrologie ter plaatse van de locatie veel tijd vergt en bovendien ook gedegen dient te zijn. In dit kader zijn wij voornemens, indien op de onderhavige aanvraag positief zal worden beschikt, onder andere voorschriften op te nemen die de initiatiefnemer verplichten onderzoek te doen naar, en te rapporteren over, de aard en samenstelling van de bestaande verontreiniging, de verspreidingsmogelijkheden en de daarbij behorende saneringsmogelijkheden. Tevens zullen voorschriften worden opgenomen, die de initiatiefnemer verplichten de voorzieningen te treffen, welke voortvloeien uit het hiervoor genoemde onderzoek. In de voorschriften en in de overwegingen bij de beschikking zal worden aangegeven dat de aard van de te treffen voorzieningen vergelijkbaar zal moeten zijn met de voorzieningen die bij gelijksoortige bodemsaneringsprojecten worden toegepast (bijvoorbeeld schermputten, verticale schermen of onderbemaling).

Wij verzoeken u het bovenstaande te betrekken in de besluitvorming rond de vaststelling van het toetsingsadvies. Overigens hebben wij begrip voor de mogelijke vertraging in de advisering, die hierdoor kan ontstaan.

verzonden 10 NOV 1989

postgirorekening 869762
ABN Amstel, rok nr 535026463
BNG 's-Gravenhage, rok nr 285010624

HUIS DER PROVINCIE
Markt 11
stadsbus lijn 8

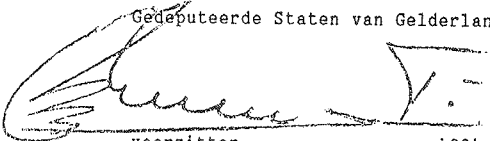

- 2 -

In het voornoemde overleg heeft u aangegeven, dat u overweegt, de kennis, die binnen uw commissie aanwezig is inzake de geohydrologische toestand, beschikbaar te stellen voor de uiteindelijke toetsing van de hiervoren genoemde, door de initiatiefnemer op te stellen, rapporten. Wij zouden het zeer op prijs stellen als u hiertoe besluit, en zijn ook zeker bereid de betreffende rapporten aan u te overleggen, zodat u ook in de toekomst geïnformeerd blijft omtrent het nader onderzoek en de daaruit voortvloeiende nadere voorzieningen.

Wij hopen u hiermede vooralsnog voldoende te hebben geïnformeerd. Indien u nog vragen heeft naar aanleiding van het vorenstaande kunt u contact opnemen met onze dienst Milieu en Water, de heer ing. L.M.M. van Moorsel (telefoon 085 - 598722).

Gedeputeerde Staten van Gelderland

voorzitter

griffier

coll.
code: rf/2375A

BIJLAGE 5

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie m.e.r.
1.	120989	Inspectie van de Volksgezondheid voor de hygiëne van het milieu voor Gelderland	Arnhem	021089
2.	041089	M. van Cuijlenborg e.a.,	Geldermalsen	231089
3.	041089	Kees van der Koppel, Aanname en recling	Heerwaarden	231089
4.	041089	Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Gelderland	Arnhem	231089
5.	031089	Gelderse milieufederatie	Arnhem	231089
6.	031089	Bestuur van de afd. Geldermalsen van de Geldersche Mij. van Landbouw	Geldermalsen	231089
7.	031089	Districtscommissie van het Landbouwschap in de gem. Tiel	Wadenoijen	231089
8.	031089	Bestuur van de afd. Ophemert van de Geldersche Mij. van Landbouw	Wadenoijen	231089
9.	031089	Gemeente Geldermalsen	Geldermalsen	231089
10.	161089	Gedeputeerde Staten van Gelderland, (Verslag openbare zitting d.d. 20 september 1989)	Arnhem	201089
11.	261089	Inspectie van de Volksgezondheid voor de hygiëne van het milieu voor Gelderland	Arnhem	021189